

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Art. V. Solvuntur Objectiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

différant hæc duæ processiones : videatur Derkennis *tract. de Trinit. disp. 4. c. 4. §. 2.*

749. Tertium discrimen inter processionem Filii, & Spiritus S. assertit S. Bonaventura in *1. disp. 13. a. 1. q. 2. ad 1.* Richardus à S. Victore, Major, Alensis, Hurtadus, Derkennis *tract. de Trinit. disp. 4. c. 4. §. 3.* Platellius, Zuniga, & alii (quos citat, & approbat Haunoldus *l. 1. n. 720.*) & adhuc alii, præsertim Recentiores, qui dicunt, ideo Filium generari; quia procedit in similitudinem naturæ ut facundæ: seu, quia accipit naturam ut facundam, sive productivam alterius Personæ: quo modo naturam non accipit Spiritus S. habet tamen Pater Divinus, atque communicat Filio: adeoque Filius magis procedit in similitudinem naturæ cum Patre.

Declaratur, & probatur ulterius ex Derkennis *loco modò citato.* Similitudo naturæ, quam in humanis accipit per generationem Filius, importat facunditatem; si enim filius non posset per se ex natura sua (aliud est, si per accidens tantum impediatur) producere alium hominem, utique non esset similis suo Patri in natura; at verò, ut rectè observat idem Auctor, in humanis generatio filii in similitudinem naturæ involvit duplicem imperfectionem, scilicet primò, quòd non tantum Pater, & Filius sint similes in natura; sed etiam naturæ sint similes; ex quo inferitur, naturas esse realiter distinctas: in Divinis autem non datur natura similis, sed tantum Pater, & Filius, similes in natura; quia datur identitas naturæ. Secundò, quòd in humanis filius possit generare alium filium: non item in Divinis; cum filiatio sit immultiplicabilis; & si Filius in Divinis posset generare alium filium, eo ipso necessariò generaret: cumque hic iterum posset generare, adeoque necessariò generaret alium, sequeretur infinitas filiorum: quod est absurdum. Demptis autem istis duabus imperfectionibus, manet conceptus generationis, etiam generationi Divinæ conveniens, *Origo vivens à vivente, principio conjuncto, in similitudinem naturæ facundæ.*

750. Hæc sententia videtur etiam esse S. Basilii *l. 5. contra Eunom. c. 12.* ubi docet, Spiritum S. non esse Filium; quia ex eo alius non procedit: itemque Patrum Latinorum in Concilio Florentino, cujus sessione ultima, & primis literis, quibus Latini sententiam suam, de processione Spiritus S. ex utroque, Græcis transcripserunt, sic habetur: *Nam credentes S. Spiritum ex Filio nequaquam procedere, necesse est, ut intelligant, Spiritum ex solo Patre procedere, ac consequenter non esse Filium:* quæ postrema verba non possunt intelligi, quasi dicta de Spiritu S. nam hac ratione intellecta non potuissent Græcis objici, tanquam absurdum aliquod, quod deberent admittere; cum verissimum sit, Spiritum S. non esse Filium.

Imò, si voluissent Latini ea verba de Spiritu S. intelligi, debuissent dicere: *Et consequenter esse Filium.* Sunt quidem aliqui, qui asserunt, textum mendosum esse, ac particulam non per errorem adjectam: sed Vasquez in *1. p. tom. 2. disp. 147. c. 3.* eos refutat ex eo, quòd illa particula negativa in omnibus exemplaribus habeatur: Unde verba illa intelligenda sunt de ipso Filio, quasi diceretur: si Spiritus S. à solo Patre procedit, non

R. P. Ant. Mayr Theol. Tom. 1.

datur Filius; hoc autem idem est, ac dicere, de ratione Filii esse, accipere naturam ut facundam.

Addit Platellius *p. 1. n. 248.* certum esse, quòd Filius accipiat naturam ut facundam: incertum autem, an processio ad intra per intellectum sit magis formaliter, & magis per se, in substantialem naturæ similitudinem, quàm processio per voluntatem: adeoque hanc sententiam priori præferendam. Idem adjungit *n. 249.* Patres, qui frequenter docere videntur discrimen secundo loco ex S. Thoma adductum, huic tertio discrimini posse accomodari, dicendo, quòd ideo secunda Persona procedat in similitudinem, seu ut imago patris; quia accipit naturam ut facundam, & ideo accipiat naturam ut facundam; quia origine est prior Spiritu S. ideo autem sit prior; quia procedit per intellectum, seu ut Verbum. Tandem *n. 250.* non malè concludit, priorem, id est, secundam sententiam, esse communiorem, posteriorem verò, seu tertiam, esse faciliorem, & attenda sola ratione, probabiliorem.

ARTICULUS V.

Solvuntur Objectiones.

751. **O**B. 1. Productio muli est generatio: sed non est in similitudinem naturæ: ergo hæc similitudo non requiritur ad generationem. Resp. 1. cum Granado in *p. 1. tom. 3. tr. 2. disp. 5. sect. 1. n. 1.* neg. ma. Sic etiam in sententia eorum, qui negant, omnia animalia nasci ex seminibus, quando nascuntur vermes ex homine, vel equo, non est generatio vitalis; quia non est in similitudinem naturæ. Qui admittunt, mulum vitaliter generari, dicunt, non requiri similitudinem in specie infima; at neque sufficere in specie quavis subalterna, sed requiri similitudinem in specie propinqua infimæ, vel talem, qualis datur inter mulum, & equum, aut asinum.

Verum ex alio etiam capite videtur mulus non propriè generari; quia non est facundus: quòd tamen requiritur, si subsistere debet discrimen *n. 749.* assignatum. Respondet tamen Derkennis *tract. de Trin. disp. 4. c. 4. n. 27.* quòd, vel muli per se sint facundi, quamvis per accidens hic impediatur (sicut e. g. leones ex defectu calidioris regionis in Germania, imò fors in Europa tota, non generant: & sanè Vasquez in *1. p. tom. 2. disp. 113. c. 1. n. 8.* ex Theophrasto tradit, mulos in Asia frequenter generare) vel, si facundi non sint, non generentur vitaliter, sed tantum in aliquo sensu physico, scilicet producantur ex subiecto.

752. **O**B. 2. Verbum non est simile Patri in natura: ergo non generatur, prob. ant. Verbum habet eandem naturam, & non similem; nihil enim est simile sibi ipsi: ergo. Confir. Verbum non est simile cognoscenti, sed cognito: ergo non est simile Patri, qui cognoscit, sed objecto, quod cognoscitur. Resp. cum Haunoldo, & aliis, neg. ant. ad prob. conc. ant. neg. conseq. Non debet dari similitudo naturæ, sed tantum productis, & producti in natura: sic, si eadem albedo

do esset replicata in duplici muro, tamen muri essent similes, quamvis albedo non esset similis sibi ipsi. In creatis quidem etiam natura generati est similis; quia non potest natura identificari pluribus: non autem in Divinis ob contrariam rationem.

Ad confir. om. ant. neg. conf. Objectum cognitum est etiam Pater: nec tamen propterea etiam Pater est Verbum; quia ad Verbum, & imaginem, maximè naturalem, non sufficit similitudo: sed debet simul dari productio, vel processio ab eo, cuius est imago. vide Suarez de Trinit. l. 9. c. 9. n. 1. 2. & 5. Nota insuper, quod productio huius Verbi sit formalissimè productio Verbi loquentis objectum, realiter identificatum cum intelligente, adeoque hoc Verbum formalissimè vi suæ productionis sit simile intelligenti, seu Patri.

753. Dices. Principium productivum Verbi completum est sola essentia Divina; nam potentia cognoscendi, & objectum, & species, quæcunque datur, est essentia Divina: ergo Verbum deberet esse simile essentia Divina: atqui non potest huic esse simile; cum sit identificatum: ergo. Resp. dist. ant. principium ut quo est essentia. om. ant. principium ut quod. neg. ant. & conseq. dein conc. subsumptum, & neg. conseq. Verbum debet esse simile Personæ producenti, seu principio ut quod, quod præter principium formale, seu productivum ut quo, dicit insuper Personam producentis, cui debet esse similis Persona producta. Dixi: om. ant. quia, an principium ut quo, seu potentia productiva, dicat, præter naturam etiam Personalitatem, saltem ut conditionem, seu complementum necessarium: vel, an dicat solam naturam cum negatione productionis, videri potest apud Suarez l. 6. de Trinit. c. 5.

754. Ob. 3. Similitudo ratione intellectio- nis, vel imaginis, quam habet Verbum cum Patre, est tantum similitudo intentionalis: sed hæc non sufficit ad generationem: ergo. prob. ma. Cognitio, qua Angelus cognoscit seipsum, est similitudo intentionalis Angeli, & tamen non generatur eo in sensu, in quo loquimur: ergo. Resp. neg. ma. est enim similitudo naturalis, seu in natura; cum Verbum habeat eandem naturam, quam Pater, & quidem vi productionis, tendentis ad producendum suppositum habens eandem naturam. ad prob. conc. ant. neg. conseq. quia illa cognitio non habet eandem naturam cum Angelo: nec est suppositum substantiale vivens, productum à supposito substantiali vivente.

755. Ob. 4. Spiritus S. est magis similis Patri Divino, quam quivis filius humanus patri humano: ergo etiam est filius. Respondent r. ij, qui secundum discrimen assignant, dist. ant. Spiritus S. est magis similis materialiter, & in facto esse. conc. ant. formaliter, & velut in fieri. neg. ant. & conf. Licet Spiritus S. sit similior in hoc, quod non tantum similem, sed eandem habeat naturam, tamen non est tam similis formaliter, seu ratione processionis; nam generatio filii humani ex sua natura formaliter tendit ad assimilationem filii cum patre: non autem processio Spiritus S. tendit ad assimilationem, sed est quidam impulsus vitalis.

Nec verum est (quod aliqui hinc opponunt)

in humanis generationibus sufficere quæcunque similitudinem; nam debet esse aliqua peculiaris, præsimilitudine cum aliis hominibus, ab hoc Patre non generatis: & hinc intervenit communicatio alicujus partis generantis: quæ communicatio est apta inducere peculiarem similitudinem, & secum fert actionem, specialiter tendentem ad similitudinem geniti cum generante. Resp. 2. ad hanc objectionem, qui tertium discrimen assignant, neg. ant. quia filius in humanis accipit naturam ut faciendam.

756. Ob. 5. Verbum non est simile Patri in fecunditate: ergo discrimen assignatum est nullum. prob. ant. Verbum non potest generare: ergo. Confir. Fecunditas in Divinis nihil dicit præter naturam Divinam, & Paternitatem ex una, & Filiationem ex altera parte: atqui Pater non est similis Filio in Filiatione: ergo tantum est similis in natura: ergo ratione fecunditatis non est magis similis Filio, quam Spiritui S., cui etiam est similis in natura. Resp. neg. ant. ad prob. neg. conseq. Verbum est simile Patri in fecunditate possibili, non verò impossibili, adeoque non in fecunditate generandi, sed spirandi. vide num. 749.

Ad confir. Respondet Denckens tr. de SS. Trinitate disp. 4. c. 4. n. 29. neg. maj. & dicit, quod fecunditas dicat spirationem activam, quæ determinat naturam in Patre, & Filio ad fecunditatem: sed, quia libenter vito novas quæstiones, qualis hic oriretur, an scilicet spiratio activa spectet ad virtutem spirandi: an tantum eam consequatur, quorum prius vult Denckens loc. cit. posteriori autem Suarez l. 11. de Trinitate c. 6. n. 4. om. ma. dist. mi. Pater non est similis in Filiatione, hoc est, in omnibus ejus prædicatis, conc. mi. in prædicato determinantis naturam ad esse fecundam, neg. mi. & conseq. cum enim hoc prædicatum determinantis naturam ad fecunditatem, seu ad tribuendam denominationem fecundi, conveniat tam Paternitati, quam Filiationi, istæ sunt inter se quoad hoc similes, & ratione hujus magis similes, quam spiratio passiva, cui hoc prædicatum non competit. Quod autem Spiritui S. sit realiter identificata fecunditas naturæ, non probat, quod etiam ipse denominetur, aut sit fecundus; tum quia Spiritus S. virtualiter ab ea distinguitur; tum quia non est capax ejus denominationis, ratione suæ Personalitatis, non potentis aliquid ad intra producere.

757. Ob. 6. Prius innotuit Filius DEI, quam Spiritus S. ut loquuntur SS. PP. ergo fecunditas non est de conceptu Filii. prob. conseq. alias debuisset statim cognosci terminus fecunditatis, scilicet Spiritus S. Confir. Similitudo Divinarum Personarum non est notionalis, sed essentialis: ergo non involvit fecunditatem, quæ aliquid notionale involvit. Resp. dist. ant. prius innotuit Filius, quam explicitè innotuerit Spiritus S. conc. ant. quam hic implicitè innotuerit, neg. ant. & conseq. ad prob. dist. eodem modo ant. & neg. conseq. Sæpe aliquid innotescit, quin explicitè innotescant omnia ejus prædicata, aut cur tale, vel tale prædicatum ei conveniat: adeoque etiam potuit innotescere Filius; sed tamen nondum clarè, ob quam rationem ei hoc prædicatum conveniat, an ob fecunditatem, an ob

ob aliam rationem, de quo adhuc disputatur. Ad confir. dist. ant. non est notionalis similitudo communis omnibus tribus Personis. conc. ant. similitudo tantum communis duabus Personis. neg. ant. & conseq. De similitudine autem communi, seu essentiali loquitur S. Thomas 1. p. q. 35. a. 2.

Agitari hæc etiam solet Quæstio, an, si Spiritus S. non procederet à Filio, esset ab hoc realiter distinctus. At quia hæc quæstio non est contenta in Elencho, & Tractatus hic aliàs non est parvæ molis, breviter tantum pro aliquali notitia dico, verosimiliter Spiritum S. in eo casu non fore distinctum à Filio; quia in Divinis non admittitur realis distinctio, ubi non datur oppositio producentis, & producti, qualis in illo casu non daretur inter Filium, & Spiritum S. Neque tunc esset eadem generatio Filii, quæ nunc datur; cum Filius non acciperet naturam ut secundam, seu conjunctam cum spiratione activa: nec essent duæ processiones, sed una tantum, per intellectum, & voluntatem simul: sicut suo modo, non per productionem realem, sed tantum per formalem, seu per emanationem aliquam metaphysicam, ab intellectu, & voluntate, realiter identificatis, emanant cognitio, & volitio DEI, realiter identificata: & sicut in homine ab intellectu, & voluntate, juxta nostra principia realiter identificatis, id est, à tota anima, procedit quælibet actio vitalis. Plura, qui cupit, adeat Ruizium, vel Suarezium.

QUÆSTIO III.

De Distinctione inter Prædicata DEI Absoluta, & Relativa.

ARTICULUS I.

An detur distinctio plus quam formalis inter prædicata absoluta, & necessaria DEI.

758. **H**anc quæstionem ex Disputatione prima, ubi alias solet tradi, in hanc quintam transuli, ut simulagi queat de utraque distinctione, tam absolutorum inter se, quam relativorum inter se, itemque de distinctione relativorum ab absolutis, & contingentium à necessariis. Quid autem sint hæc prædicata, & quid discriminis inter illa sit, diximus n. 99. Jam, ut à facilioribus incipiamus, prima conclusio sit circa distinctionem absolutorum inter se.

Dico itaque cum communi nostrorum. Inter prædicata absoluta, & necessaria DEI non datur distinctio nisi purè formalis; adeoque nulla de iis verificantur prædicata contradictoria. Dixi: inter prædicata absoluta, aut necessaria; quia, quid sentiendum de relativis, aut contingentibus, postea trademus. Conclusio autem probatur: Distinctio plus quam formalis, vel etiam talis, ut verificentur prædicata contradictoria, infert mysterium aliquod, simile mysterio SS. Trinitatis, imperceptibile nostro in-

tellectui, viribus suis relicto: ergo non debet admitti, nisi, aut fides, aut saltem ratio efficacissima, cogat: atqui neutra nos cogit, ut patebit ex solutione objectionum: ergo. Unde tantum admittenda est distinctio formalis, rationis ratio-cinata, seu cum fundamento in re: non quidem cum fundamento, vi cuius possint suscipi contradictoria: sed vi cuius intellectus humanus possit per diversos conceptus præcisivos diversimodè cognoscere Divinam naturam, e. g. ut potentem omnia producere, adeoque formaliter omnipotentiam: vel ut consciam rerum omnium, seu formaliter omniscientiam &c.

759. Ob. 1. Verum est dicere: Misericordia DEI non est justitia DEI: ergo verificantur contradictoria. Confir. 1. Plus distinguitur DEUS justus, & misericors, quam justus, & justitia: sed ista distinguuntur formaliter: ergo illa plus, quam formaliter. Confir. 2. Ordo non datur sine distinctione plus, quam formali: sed in DEO datur ordo: ergo. prob. mi. In creatis datur ordo, & est perfectio: ergo magis datur in DEO. Resp. neg. ant. Propositio hæc, ita simpliciter prolata, non est vera: sed tantum vera est, si limitetur, additâ particulâ *formaliter*.

Ad 1. confir. om. ma. dist. mi. ista distinguuntur formaliter distinctione rationis ratiocinantis. conc. mi. rationis ratiocinata. neg. min. & conf. Explicatio non additur; quia supponitur nota ex Logica. Addo tantum, etiam distinctionem rationis ratiocinata unam esse majorem, quam alteram, sed adhuc intra limites distinctionis formalis; quia scilicet unum objectum potest præbere intellectui humano majus fundamentum, quam alterum, in ordine ad diversos conceptus. Ad 2. confir. dist. ma. ordo realis non datur sine distinctione plus, quam formali. conc. major ordo purè formalis, & solum in conceptu. neg. ma. & dist. sic mi. neg. conseq. ad probationem dist. ant. in creatis, inter quæ datur realis distinctio, datur ordo realis. conc. ant. inter quæ tantum datur distinctio formalis, neg. ant. & conseq. Nec tamen in DEO est aliquid inordinatum; hoc enim significat privatum ordine debito: DEO autem, nec ordo realis debetur, nec ipse est ejus capax quoad prædicata necessaria &c.

760. Ob. 2. DEUS est cognitio sui, & objectum suum: sed objectum debet esse proprii ad cognitionem, adeoque plus, quam formaliter, ab ista distinctum: ergo. Confir. DEUS est cognitio, & volitio sui absoluta, & necessaria: sed cognitio est prior naturâ ad volitionem: ergo. prob. mi. nihil volitum, quin præcognitum: ergo. Resp. neg. mi. Potest cognitio habere seipsam pro objecto. Sic statim docemur in summulis, quod se ipsam pro objecto, saltem inadæquato, habeat hæc cognitio: *Omnis intellectus est actus vitalis*. Quare sufficit, objectum esse formaliter prius. Ad confir. dist. mi. cognitio est prior naturâ in creatis. conc. mi. in Divinis, subdist. est prior formaliter. conc. min. plus, quam formaliter. neg. min. & conseq. ad prob. dist. ant. nihil volitum, quin præcognitum, hoc est, formaliter prius cognitum. conc. ant. plus, quam formaliter prius cognitum. neg. ant. & conseq. Plura vide n. 555.